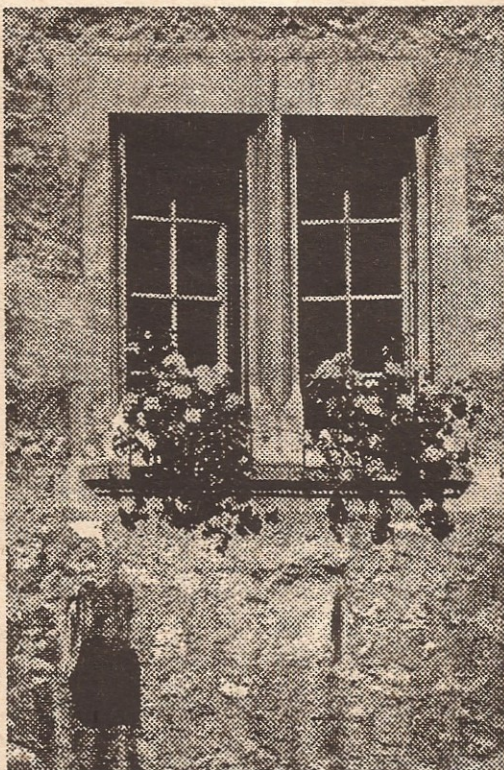
RĂZVAN CODRESCU

TESTAMENTUL UNEI GENERAȚII

În cursul lunii Iunie a acestui an s-au stins din viață trei români de seamă din exil: doi la Madrid (George Uscătescu și Aurel Răuță), iar al treilea la Paris (Emil Cioran).

Cu cel din urmă (pentru care Franța s-a îndoliat în egală măsură cu România, ca și în cazul lui Eugen Ionescu), ne-a părăsit ultima mare figură publică a strălucitei generații interbelice a dreptei românești. După cei morți în lupte, în lagăre și-n închisori, s-au dus rând pe rând, din anii '60 în anii '90, Lucian Blaga, Ion Barbu (Dan Barbilian), Aron Cotruș, Vasile Voiculescu, Nichifor Crainic (Ion Dobre), Radu Gyr (Radu Demetrescu), George Racoveanu, Vasile Băncilă, Mihail Sturdza, Mircea Eliade (Mircea Ieremia), Constantin Noica, Arsenie Boca, N. Steinhardt, Petre Țuțea, Vintilă Horia, Dumitru Stăniloae, Horia Sima, Emil Cioran (și atâția alții, ce și-ar merita cu toții locul într-o Enciclopedie închinată special acestei numeroase pleiade naționale, fără egal în istoria României moderne).

Au fost personalități dintre cele mai diferite: ca fire, ca formație, ca preocupări, ca destin. Dar dacă totuși le-am căuta numitorul comun, atunci l-am găsi, negreșit, în vrednicia creatoare, fie în domeniul politic, fie în cel cultural. Sub aspect politic, ei au încercat (și au reușit pentru o scurtă vreme) să prefacă România dintr-un "obiect al istoriei" într-un "subiect creator de istorie". Sub aspect cultural, ei au realizat marele imperativ al "celei de-a doua neatârnări" (expresia e a lui Nichifor Crainic): după independența și împlinirea politică (1877-1918), independența și împlinirea spirituală (1918-1945, dar și cu prelungiri ulterioare, în răspărul puterii comuniste). Însuflețiți de o înaltă conștiință națională și europeană, de un viu sentiment misionar și de un fascinant elan creator, ei s-au străduit să asigure României Mari un loc în elita națiunilor europene și au primat - deopotrivă politic și cultural - în aria lumii răsăritene. Nu este de mirare că din această elită națională s-a desprins cea mai complexă, mai împlinită și mai universală personalitate culturală românească a secolului XX: Mircea Eliade. Și nu este de mirare că din frământările și năzuințele de natură mesianică ale tinerimii interbelice s-a născut cea mai originală mișcare politică națională, ce a fost totdeodată și o admirabilă "școală" moral-spirituală: Legiunea întemeiată de Corneliu Z. Codreanu.

Să nu fie oare o legătură de profunzime între vrednicia creatoare de care vorbeam și patosul spiritual legionar? Să nu fie oare semnificativ că toți reprezentanții elitei înșirate mai sus s-au raportat, chiar dacă în măsuri variabile, la fenomenul legionar? Până și N. Steinhardt, care nu era român de sânge, a fost adânc mișcat de măreția duhului și faptei legionare, sfârșind prin a schița, în *Jurnalul fericirii*, un cald elogiu al legionarismului, de care a fost legat și prin firele multor prietenii. Până și teribilistul Emil Cioran, marele "apostat" de mai târziu, și-a legat tinerețea de numele Legiunii și și-a făcut o onoare din a tălmăci în franțuzește, în anii '40, *Pentru legionari*, de Corneliu Z. Codreanu... Unii au fost membri ai Mișcării, alții doar simpatizanți; unii au slujit-o și au mărturisit-o până la capăt, alții și-au pus doar tinerețea pe altarele ei; unii au văzut-o într-un fel, alții poate în alt fel, după particulare afinități... Un lucru rămâne însă cert: astăzi, privind retrospectiv, constatăm că au crescut cu toții din aceeași rădăcină sau s-au altoit pe același trunchi. În ceea ce are mai original și mai durabil, **miracolul** interbelic pare să se confunde cu **miracolul** legionar. Este un fenomen asupra căruia trebuie meditat, în perspectiva unei viitoare renașteri românești.

Sigur că, pe de altă parte, destinul acestei generații și elite românești a fost, privit în ansamblu, unul tragic. Tocmai când România Mare ajunsese principala forță politico-economică și cultural-spirituală a Europei de sud-est, iar în față i se profila un mare viitor european, tăvălugul istoriei a trecut necruțător peste noi, sub chipul hoardelor asiatice, ce ne-au dat îndărăt cu o sută de ani. Principalii purtători de stindard ai vredniciei românești au fost măcelăriți, vârâți în închisori sau hăituiți în patru vânturi. "Istoria a făcut pipi pe noi", spunea plastic Mircea Eliade. Avem însă credința că există un plan supraistoric, unde se adună suferințele, jertfele și în-vrednicirile fiecărui neam, pentru dreapta judecată a lui Dumnezeu.

Astăzi, când încercăm să ieșim, împleticindu-ne încă, din drojdiile veacului, trebuie să o luăm *- iarăși! -* de la capăt. Cei 50 de ani de comunism au făcut tabula rasa din viguroasa Românie de odinioară, înlocuind vrednicia creatoare a epocii interbelice cu falsa vrednicie de tip stahanovist, înecată și aceea în mlaștina deznădejdii naționale.

Dacă mai există șansa unei învieri românești, atunci generația căreia îi va fi dat s-o trăiască va trebui să plece de la pilda acestor "tragici și sintetici" înaintași, reînnodând lanțul de unde a fost rupt și împlinind cu eroică dăruire **testamentul ideal** al "cruciaților" României Mari: asumarea tradiției naționale, asumarea valorilor creștine, limpezirea unei conștiințe misionare, desăvârșirea profesională și, ca un corolar al tuturora, eradicarea definitivă a "lenei românești". Taina viitorului stă în lecția trecutului. Numai neamurile care nu vor uita acest adevăr vor birui coșmarul Istoriei.